

יום חמישי ט אלול ה'תש"ג

שיעורים. חומש: תצא. חמישי עם פירש"י.
תהלים: מטינד. כה"כז.
תניא: הנה מודעת . . . 236 פעמים וכו'.

אזמו"ר אמר — ביחס להתכוננות בהעמקת הדעת בענין קשה ההשגה: אם הענין נוגע אזי מבינים ומשיגים בכי טוב, וראי' מן התורה בדיני נשים וכו' וטענותיהן שיכולות לטעון. ומדברים בזה תנאים ואמוראים והגאונים שכולם הם בעלי השכלה מופלגה, והתורה היא תורת אמת, והלא האשה אינה בערך לטעון טענות אלו. אבל האמת הוא, דכאשר הענין נוגע הנה גם הלושי הדעת ממצויאים שכליים עמוקים.

יום ששי י אלול ה'תש"ג

שיעורים. חומש: תצא. ששי עם פירש"י.
תהלים: נהינט. כח"ל.
תניא: וז"ש והי' . . . כל חטאתם.

גדולי זקני חסידיו רבינו הזקן היו אומרים, אשר "יחידות" פירושו: קלאר, אפנעשטעלט, פאראיינציגנט. — מקור ג' פירושים אלו הוא בדרז"ל: שקלים פ"ו מ"ב, יבמות ס"ב, א, בראשית רבה פ"ך — זאת אומרת כי ענין היחידות הוא לברר את מצבו, ולקבוע אופן עבודתו בסוד מרע ולקרב את המדות הטובות, ולהתקשר בהתאחדות גמורה ולמסור עצמו, איבערגעבען זיך מיט אלע רצונות.

שבת יא אלול ה'תש"ג

שיעורים. חומש: תצא. שביעי עם פירש"י.
תהלים: ס"סה. לא"לג.
תניא: יג. מה רב . . . בסוכה וגו'.

ש"פ תצא תר"ג בשולחן קדוש היום הואיל הצ"צ לאמר: עוה"ז הוא עלמא דשיקרא, לכן הנה גם בהטוב מעורב פסולת, וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה. העוה"ב הוא עלמא דקשוט — הנה גם הדברים בדברי תורה המדברים בענינים הנראים לחסרון, הרי כמו שלומדים אותם בג"ע הם מעלה. — והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו אתו. בני הצ"צ התחילו לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות. — כשגמר לנגן אמר הצ"צ: בעלמא דין איז דער טייטש פון דעם מאמר (סנהדרין צט. ב) הלומד תורה לפרקים או ער לערענט תורה צייטענווייז. איז ג"ע טייטשט מען דעם מאמר או ער לערענט תורה אוו די תורה נעהמט איהם פאנאנדער, די דברי תורה דערנעמען איהם.

אזמו"ר אמר . . . שכליים עמוקים: מכ' כא אד"ש צה [אג"ק ח"ג ע' רצ]. גדולי זקני . . . אלע רצונות: לפרידמן. כ"ד סיון צז [אג"ק ח"ד ע' עג]. ש"פ תצא . . . דערנעמען איהם: מכ' ה' תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תז].

ט אלול

יום חמישי, ה'תש"ג

כשהענין נוגע

שיעורים. חומש: תצא, חמישי עם פירש"י.

תהלים: מט"נד. כה"כז.

תניא: הנה מודעת ... "236" פעמים וכו'.

אזמו"ר [מהר"ש] אמר – ביחס להתבוננות בהעמקת הדעת בענין קשה ההשגה: אם הענין נוגע אזי מבינים ומשיגים בכי טוב, וראי' מן התורה בדיני נשים וכו' וטענותיהן שיכולות לטעון. ומדברים בזה תנאים ואמוראים והגאונים שכולם הם בעלי השכלה מופלגה, והתורה היא תורת אמת, והלא האשה אינה בערך לטעון טענות אלו. אבל האמת הוא, דכאשר הענין נוגע הנה גם חלושי הדעת ממציאים שכליים עמוקים.

אזמו"ר מהר"ש מביא ראייה מוכחת שההכנה בדבר קשה ההשגה – אפשרית לכל אחד, ובתנאי ש"הענין נוגע".

בתקופת המשנה והתלמוד (ודורות ארוכים אחר כך) לא למדו נשים תורה, ולכן לא היו מיומנות בתהליכים מורכבים של חשיבה תורנית. ובכל זאת, אנחנו מוצאים דיונים עמוקים בגמרא, בין תנאים ואמוראים על טענות שיכולות להישמע מפיה של אשה. ומכיון שהתורה – תורת אמת – דנה בטענות נשים כאלה, משמע שאכן נשים יכולות לטעון כאלו טענות מפולפלות. והסיבה: כיון שהדבר נוגע להן וחשוב עבורן – יכולות הן להשמיע טענות עמוקות.

ומכאן לכל אחד, אם עליו ללמוד ולהתבונן בדבר עמוק ו"קשה ההשגה", אם רק יחליט ש"הענין נוגע" – יוכל שכלו להכיל את הדבר ולהבינו היטב.

הרחבה

את מקור הדברים ראה לעיל ט אייר.

1. מכ' בא אדר"ש צה. נדפס באג"ק אזמו"ר מהור"צ ח"ג ע' רצ.

קטע זה העתיק כ"ק אדמו"ר גם בספר התולדות אדמו"ר מהר"ש שבעריכתו²:

באחת הפעמים שנכנסתי ליחידות - סיפר אדמו"ר מהורש"ב - שאלתי את אבי (אדמו"ר מהר"ש) על ענין פרטי בעבודה איך אפשר להגיע לזה.

ויענני: על ידי התבוננות בהעמקת הדעת.

ואמרתני: הלוא כבד לעמוד על השגה זו.

ויענני: אם הענין נוגע אז מבינים ומשיגים בכי טוב. וראי' מן התורה בכמה דיני נשים וכו' וטענותיהם שיכולים לטעון, מדברים בזה תנאים ואמוראים והגאונים, שכולם היו בעלי השכלה מופלגה, והתורה היא תורת אמת והלוא האשה איננה בערך לטעון טענות אלו. אבל האמת הוא דכאשר הענין נוגע, הנה גם חלושי הדעת ממציאים שכליים עמוקים.

באחת השיחות³ ביאר כ"ק אדמו"ר ענין על פי יסוד זה, ושם הוסיף⁴:

ויתרה מזה: תנא ואמורא - הי' צריך להשתמש בדקות שכלו ועומק סברתו עד שהגיע לסברא זו, ואילו שפחה חרופה, כיון שזהו ענין שנוגע לעצם קיומה, הנה ללא יגיעה מיותרת, וללא זיכוך המוח והשכל, נופלת מיד על סברא זו.

---

2. ע' 81.

3. לקו"ש חל"ד ע' 164 ואילך.

4. בהנחה בלתי מוגה, תו"מ התוועדויות ח"ב ע' 169, הערה 80.

י אלול

יום ששי, ה'תש"ג

יחידות

שיעורים. חומש: תצא, ששי עם פירש"י.

תהלים: נה-נט. כח-ל.

תניא: וז"ש והי'... כל חטאתם.

גדוליו זקני חסידי רבינו הזקן היו אומרים, אשר „יחידות“ פירושו: קלאר, אפגעשטעלט, פאראיינציגט [=ברור, קבוע ומאוחד] – מקור ג' פירושים אלו הוא בדרוז"ל: שקלים פ"ו מ"ב, יבמות ס"ב. א, בראשית רבה פ"ך –.

זאת אומרת כי ענין היחידות הוא לברר את מצבו, ולקבוע אופן עבודתו בסור מרע ולקרב את המדות הטובות, ולהתקשר בהתאחדות גמורה ולמסור עצמו, איבערגעבען זיך מיט אלע [=להתמסר עם כל ה]רצונות.

המשמעות של הפתגם היומי – מתבררת לקמן בהרחבה.

הרחבה

הדברים נכתבו במקורם להרה"ח ר' ברוך פרידמאן הי"ד (ר' ברוך פוילישער), משפיע ישיבת תומכי תמימים בורשה. והם נכתבו כמענה על בקשתו שהרבי יקבל את תלמידי הישיבה ליחידות ולא ידחה אותם. במכתב התשובה מבאר הרבי מהי יחידות וכיצד יש להתכונן אליה. (קטע מתוך המכתב נכנס כפתגם ליום כה אדר שני):

במענה על מכתבו בהשתדלות עבור תלמידי "תומכי תמימים" יצ"ו החפצים להכנס אלי ב"יחידות" ואיני מקבלם, וכותב אשר נפל רוחם בקרבם, וגם עצם הענין נוגע להם.

עיקר ענין ה"יחידות" הוא התוכן הפנימי ולא הכניסה בלבד, ותוכן הפנימי לדאבון לב חסר

1. לפרידמן. כ"ד סיון צו. גרפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' עג.

אצלם. אם לסבת חסרון התענינות של המדריכים, או לסבת העדר מסירה ונתינה מצד המקבלים, או אולי הא והא גורם. בין כך ובין כך, חסרה ההדרכה הפנימית דחסידות חב"ד.

גדולי זקני החסידים בדור הראשון – חסידי הוד כ"ק אבינו הראשון רבינו הזקן – היו אומרים, אשר תיבת "יחידות" פירושה ברור, קבוע ומאוחד. קלאר, אפגעשטעלט און פאראיינציגט.

שלושה פירושים אלו בתיבת "יחידות" מקורם בדרז"ל:

יחידות – פי' ברור, כהא דפי' דשקלים מ"ב "וידעו ביחוד ששם הארון נגנז", פי' ביחוד – בביור.

יחידות – פי' קבוע, כהא דאמרו ביבמות דס"ב ע"א "אני שמיחד לדבור בכל שעה ושעה".

יחידות – איחוד, כדאי' במדרש רבה בראשית פ"ב "אפילו בשעה שאנו תשים, אנו מקוים לישועתו של הקב"ה, ומיחדים שמו בכל יום פעמים".

זאת אומרת כי ענין היחידות הוא לברר את מצבו, קלאר מאכן דעם אייגענעם מעמד ומצב הרוחני, ולקבוע אופן בעבודתו בסור מרע להרחיק ולדחות המדות והרגלים לא טובים, ולקרב את המדות הטובות לשקוד בלימוד ועבודה, ולהתקשר בהתאחדות גמורה ולמסור עצמו איבערגעבן זיך מיט אלע רצונות.

וזהו תוכן הפנימי דיחידות. שיש בזה כמה אופנים: הרצאה פרטית בסדר ואופן הלימוד ועבודה שבלב, או ספור נגעי הלב ותקונן, או בקשת ברכה על הקבלה בלב והחלטות טובות בסור־מרע ועשה־טוב.

אבל החדשים אשר מקרוב באו, הנה עוד טרם נפתחו עיניהם להבין משהו, כבר הם מואסים במשמעת, עומדים ברשות עצמם ומדריכים עצמם באשר יבחרו. ודעת לנבון נקל אשר מבלי מורים ומדריכים, ובלי חבר ורע, המה הולכים ותועים מחליפים עיקר בטפל וטפל בעיקר, ואור וחושך משמשים אצלם בערבוביא, חולמים חלומות בהקיץ ומלאים הזיות. ועל פי הרוב אין להם תוך פנימי לא בהשכלה ולא בעבודה שבלב, וכל ענינם הוא רק ליפות את החיצוניות. כל הנהגתם היא בלי שימת לב והתענינות, שמועה קלטו מן האויר ואינם יודעים מה שמעו, אשר צריכים להתאונן על מחשבות זרות ועל העדר הרגש טוב טעם בעבודה שבלב וכדומה, ובאים ומתאוננים.

הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ענה פעם א' למתאונן כזה לאמר: למה אתה תובע ממני, הוי תובע מעצמך. שעבד את מוחך ומלאהו בדברי תורה ולא יהי' בו מקום למחשבות זרות. שבור רצונותיך ותרגיש טוב טעם בעבודה שבלב.

וואס מאהנסטו בא מיר, מאהן בא זיך. הארעווע און פארנעם די קאפ מיט תורה וועט ניט קריכן קיין מחשבות זרות. צוברעך דייע רצונות וועסטו האבען א טוב טעם אין עבודה שבלב.

החסיד ר' מרדכי האראדאקער נ"ע אמר פעם א' להחסיד ר' שמואל דוב מבאריסאוו נ"ע:

הפתגם הראשון ששמענו אנחנו הצעירים מכ"ק רבנו הזקן, כשבאנו חבורת הצעירים לליאזנא הי': מה שאסור אסור ומה שמותר אין צריכים. וואס מען טאר ניט – טאר מען ניט, און וואס מען מאג דארף מען ניט.

ובפתגם הזה עבדנו כשלוש וארבע שנים עד שהבאנו את זה בכל עניני החיים, אז וואס מען מאג דארפמען ניט [= שמה שמותר אין צריכים], ורק אז הלכנו ליחידות לכ"ק אדמו"ר לשאול דרך בעבודה.

במכתב שכתב כ"ק אדמו"ר, עוד קודם נשיאותו, לחסיד שהתייעץ בעניני עבודה, וביניהם בענין ההכנה ליחידות הראשונה, ביאר כ"ק אדמו"ר ע"פ פתגם זה:

מה שכתב מהו ענין ההכנה ליחידות הראשונה,

הנה לאו בפירוש איתמר, אבל לפענ"ד ברור, שמוכן אחרי ביאור ענין היחידות. וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א (הועתק בהיום יום ע' פו) שכולל ג' סעיפים: בירור מצבו של הנכנס, קביעות אופן עבודתו, התקשרות במסירה ונתינה, עיי"ש.

והנה כל זה צריך להיות לא מן השפה ולחוץ, כי אם באמת לאמתו, צריך שיהי' כלי מוכשר לקבל כהנ"ל וכלי ראוי (פארדינט) לקבל כהנ"ל, כל כמה שתגדל המדריגה שאל"י הגיע בכוחות עצמו יגדל ג"כ מה שמקבל ביחידות

(ואפשר גם מה שנותנים לו ביחידות. כי נראה אשר מלבד מקרים בודדים שנתנו ביחידות שלא בערך לכלי הנכנס **לגמרי**, ולדוגמא אפ"ל ריח"ז [לכאורה צ"ל: ר' יקותיאל] ליעפלער³, הנה ע"ד הרגיל ניתן שלא בערך של מקבל זה. וע"ד חילוק מקיף דלבוש ובית).

וכמה מן הקושי לבעל-שכל לפעול בעצמו שהוא מוסר ונותן את עצמו שלא ע"פ שכל, כי אין טעם למסירות נפש בשכל להוראות פלוני; או לבעל רצון תקיף לבא למדריגת "בטל רצונך" ולא רק "עשה רצונך כו". וכל הגדול גדול בזה, יותר קשה עליו ההכנה.

---

2. אג"ק ח"ב ס"ע שיד ואילך.

3. ראה בהרחבה לקמן ראש חדש כסלו.

"הלומד תורה לפרקים"

שיעורים. חומש: תצא, שביעי עם פירוש"י.

תהלים: ס"סה. לא-לג.

תניא: יג. מה רב ... בסוכה.

ש"פ¹ תצא תר"ג בשולחן קדוש היום הואיל הצ"צ לאמר: עוה"ז הוא עלמא דשיקרא, לכן הנה גם בהטוב מעורב פסולת, וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה. העוה"ב הוא עלמא דקשוט – הנה גם הדברים בדברי תורה המדברים בענינים הנראים לחסרון, הרי כמו שלומדים אותם בג"ע הם מעלה. – והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו אתו. בני הצ"צ התחילו לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות. – כשגמר לנגן אמר הצ"צ: בעלמא דין איז דער טייטש פון דעם מאמר (סנהדרין צט. ב) הלומד תורה לפרקים אז ער לערענט תורה צייטענווייז. אין ג"ע טייטשט מען דעם מאמר אז ער לערענט תורה און די תורה נעהמט איהם פאנאנדער, די דברי תורה דערנעמען איהם [=בעלמא דין פירוש המאמר (סנהדרין צט, ב) "הלומד תורה לפרקים" – שהוא לומד תורה מזמן לזמן. בגן עדן מפרשים את המאמר הזה שהוא לומד תורה, והתורה חודרת בו בכל פרקיו, דברי התורה תופסים ו"לוקחים" אותן].

הצמח צדק מבאר שבעולם הזה יש טוב ויש רע. ולכן ישנה עבודה של בירור, של הפרדת הטוב מהרע. עבודה זו נעשית הן "מלמטה למעלה", על ידי האדם הבוחר בטוב ודוחה את הרע. והן "מלמעלה למטה" – שהתורה מתייחסת לטוב ולרע ומבארת מהו טוב ומהו רע. אמנם בגן עדן אין רע, "לא יגורך רע", ועל כן התורה לא עוסקת שם בשום דבר רע, וגם מאמרי חז"ל שכאן בעולם הזה נתפסים כעוסקים בענינים של היפך הטוב – בגן עדן יש להם משמעות שונה.

הדוגמה שהביא הצמח צדק היא ממאמר חז"ל אודות "הלומד תורה לפרקים": הגמרא במסכת סנהדרין אומרת דברים חמורים ביותר על הלומד תורה שלא באופן קבוע, אלא מזמן לזמן. אמנם, בגן עדן, שם לומדים את אותה הגמרא באופן אחר לגמרי, ושם הכוונה

1. מכ' ה' תמוז צה. נדפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תז.

ב"הלומד תורה לפרקים" – אדם שלימוד התורה שלו חודר בכל פרקי גופו ונפשו, שהתורה "תופסת" אותו לגמרי. הנה, אותה הגמרא שבעולם הזה עוסקת בענין של שלילה, בגן עדן עוסקת בענין של מעלה וחיוב.

הרחבה

הדברים במקורם נכתבו ל"חתני הרב רמ"ש" – הוא כ"ק אדמו"ר, והם אגב תיאור היחידות הראשונה של החסיד ר' חנוך הענדל, מדריכו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ. קטע מתוך הבא לקמן, הוא הפתגם ליום יג אלול (דברים אלו הינם המשך לפתגם דלעיל ל שבט, אודות זאת שהפעם הראשונה שהחסידי נכנס ליחידות, הוא יום ההולדת שלו):

החסידי ר' חנוך הענדל נ"ע הי' יום הולדתו ה' אלול תר"ג, אבל אז רק בא לליובאוויטש, והי' ביום ה' פרשת שופטים. ובהיותו בדרך הלוכו בדובראוונע שמע כי כ"ק אדמו"ר עוד לא בא מפטרבורג² ובכל זאת הלך לליובאוויטש.

ובא ביום ה' שופטים, וביום ג' תצא יו"ד אלול בא כ"ק אדמו"ר מפטרבורג וראה את הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר בפעם הראשון, והי' שמח בשמחה גדולה מראיית פני הקדש עד אשר קץ בכל דבר מאכל. ומיום ד' עד יום ועש"ק שזכה לכנוס ביחידות להוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר התענה תענית הפסקה.

כאן מתאר ר' חנוך הענדל את בואו של הצמח צדק חזרה מאסיפת הרבנים בפטרבורג, עד שמתאר את השבת הראשונה לבואו של הצמח צדק – שבת תצא תר"ג:

... קודם קבלת שבת הגיד כ"ק אדמו"ר מאמר חסידות, ובהיות קהל רב הוכרח להגיד בחצר. כל הלילה חזרו החסידים המאמר.

בעת התפלה נודע מבני האדמו"ר כי אחר התפלה תסדר הרבנית סידור קידוש עבור בני האדמו"ר והחסידים, והאדמו"ר בעצמו יהי' נוכח.

כרגע נוכח הדבר אבל לא ידעו באיזה מקום יסודר שולחן הקידוש. בתחלה סידרו את השולחן בביהכ"נ, אבל מכיון שנכנסו חלק קטן מהאורחים כבר הי' סכנה בנפש ממש, הוציאו השולחנות לחצר.

כ"ק אדמו"ר בא אחרי שעה ארוכה שכבר ישבו בני האדמו"ר ונבחרו סגולי החסידים ובבואו קידש על כוס יין בישיבה – ולא כהנהגין לעמוד. בעת אמירת פסוק "על כן ברך וגו'" וברכת הגפן – וטעם פרוסת מזונות והתחיל לדבר: "מאן דקטיל לחויא יהבין לי' ברתא דמלכא", ודיבר זמן לא ארוך.

2. מאסיפת הרבנים דשנת תר"ג. ראה בפתגם ג שבט וז' אלול.

ואחרי כן סיפר שני סיפורים מה ששמע מפי זקנו – הוד כ"ק רבינו היקר – בהיותו בן שמונה שנים, וסיפור אחד מה ששמע מפי כ"ק אביו – כ"ק אאזמו"ר הרה"צ ר' שלום שכנא נ"ע – מה שסיפר לו חותנו – הוד כ"ק רבינו הזקן – ביום חופתו, מה ששמע מפי כ"ק מורו הרב המגיד ממעזריטש שסיפר בשם מורנו הבעש"ט.

השלשה סיפורים היו כולם מענין עוה"ב שהוא עלמא דקשוט. הסיפורים הלהיבו לב השומעים, ואמר כ"ק אדמו"ר:

העולם הזה הוא עלמא דשיקרא, לכן הנה גם בהטוב מעורב פסולת וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה. והעולם הבא הוא עלמא דקשוט – הנה גם הדברים בדברי תורה הנראים לחסרון, הנה כמו שלומדים אותם בגן עדן הם מעלה.

והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו, והתחילו בני האדמו"ר לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות.

דעם ערשטין מאהל – מספר החסיד רח"ה – אין מיינע עטליכע און צוואנציג יאהר פון לעבין האב איך אזא הרהור תשובה גיהאט בשעת מי האט גיזונגען [=הפעם הראשונה – מספר החסיד ר' חנוך הענדל – בכל עשרים וכמה שנות חיי, שהי' לי כזה הרהור תשובה, כאשר ניגנו]. מרגע לרגע התגברה ההתעוררות והדביקות.

וכשגמר לנגן אמר כ"ק אדמו"ר: בעלמא דין איז דער טייטש פון דעם מאמר "הלומד תורה לפרקים", אז ער לערינט תורה צייטין ווייס. און אין גן עדן טייטש מען דעם מאמר "הלומד תורה לפרקים" אז ער לערינט תורה און די תורה נעמט אים פאנאנדער די דברי תורה דערנעמען איהם. [=בעלמא דין פירוש המאמר "הלומד תורה לפרקים" – שהוא לומד תורה מפרק לפרק, לפעמים. בגן עדן פירוש המאמר "הלומד תורה לפרקים" – שהוא לומד תורה והתורה חוזרת בכל פרקיו, דברי התורה "לוקחים" אותן].

מיום בוא כ"ק אדמו"ר לליובאוויטש – מספר החסיד רח"ה – עד יום א' דסליחות לא אמרנו תחנון בתפלה, כי נתקיים "וביום השמיני ימול", כי ביום השמיני – י"ג אלול מיום ביאתי לליובאוויטש – ה' אלול – נכנסתי בפעם הראשון ביחידות לאדמו"ר, וזאת הי' ידוע לכל החסידים אשר ביחידות הראשונה היתה העברת הערלה. "ואס ניט ואס" [=מה שלא יהיה] – כך הי' סגנונו של החסיד ר' חנוך הענדל – פון ערלת הלב איז מען גלייך פטור גיווארין [=מערלת הלב מיד התפטרנו].

חלק נוסף מהמכתב נעתק ב"היום יום" לקמן ג כסלו.

יב אלול

יום ראשון, ה'תש"ג

"בשעה שהקדימו" תער"ב

שיעורים. חומש: תבוא, פרשה ראשונה עם פירש"י.

תהלים: סו-סח. לד-לו.

תניא: יד. לעורר ... 240- מעלה.

המשך הגדול הידוע בשם „בשעה שהקדימו, תער"ב" התחיל אאמו"ר [מהורש"ב] לאמרו יום א' דחה"ש תער"ב בליובאוויטש, וסיימו ש"פ וירא תרע"ו ברוסטוב, במאמר המתחיל וה' אמר המכסה אני מאברהם. ובו קמ"ד מאמרים. ויש בכתובים חלק שני שלא אמרו, ולא נחלק למאמרים.

המשך תער"ב הנודע, הוא ההמשך הארוך ביותר של מאמרים. במשך שנים ארוכות היה כתב יד קודש של ההמשך ספון אצל רבותינו הקדושים, עד שבשנת תשל"ז, הורה כ"ק אדמו"ר להדפיסו ולהוציאו לאור, ואז גם הדפיס את ה"חלק שלא נאמר".

הרחבה

שיחות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, וכ"ק אדמו"ר אודות ההמשך, נדפסו בהוספות לחלק ג' של "בשעה שהקדימו תער"ב". הנה קטעים קצרים משיחת כ"ק אדמו"ר בכ' כסלו תשל"ז:

בין ה"המשכים" המפורסמים ישנו ה"המשך" המיוחד דכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שהתחלתו בחג השבועות שנת תרע"ב, כפי שנקרא בפי החסידים בשם "המשך תער"ב", המשך הכי ארוך של מאמרי חסידות. חלקו – נתחלק לפרקים ע"י כ"ק אדמו"ר נ"ע, ובתוספת קיצורים, וכולל גם "חלק שלא נאמר".

חיבה יתירה נודעת להמשך זה בעיני כ"ק אדמו"ר נ"ע – "אין דעם המשך האט ער זיך געקאכט" [=ב'המשך' הזה הוא עסק בחיות מיוחדת].

בהמשך זה ישנם "גדולות ונפלאות" לגבי שאר ההמשכים, אפילו בערך לה"נפלאות" שבהמשך תרס"ו – נס ופלא בערך וביחס לפלא גופא.

1. בשעה שהקדימו תער"ב ח"ג, הוספות ע' יא.

יג אלול

יום שני, ה'תש"ג

היחידות הראשונה

שיעורים. חומש: תבוא, שני עם פירש"י.

תהלים: סט-עא. לז-לט.

תניא: ובכל שנה ... וד"ל.

החסיד¹ ר' הענדיל סיפר: ידוע הי' לכל החסידים, אשר ביחידות הראשונה היתה העברת הערלה, וואָס ניט וואָס, פון ערלת הלב איז מען גלייך פטור געוואָרען [= מה שלא יהיה, מערלת הלב מיד התפטרו].

כשם שישנה ערלת הבשר שיש להעבירה בשעת המילה, כך יש ערלת הלב שגם אותה יש להעביר. כמפורש בכתוב "ומלתם את ערלת לבבכם", כלומר הסרת הכיסוי והדברים המעכבים את הלב להתגלות באהבה ויראה.

ועל כך נאמר כאן שביחידות הראשונה, נפטרו לכל לראש מערלת הלב.

הרחבה

ראה לעיל יא אלול.

1. לש"ס ה' תמוז צ"ה. נדפס באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תז.